

# Pygmalion-projekt

Submitted by [admin](#) on 2018. március 29..



*Élvezni az életet. Megismerni. Segíteni másokon. Nyomot hagyni.* Ez a négy – egyenrangúan fontos – összetevő kell a teljes élethez a ma 70 éves Alföldi István szerint. Társaságunk ügyvezető igazgatója fogalmazta meg a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) küldetését kifejező mondatot is: *Megőrizni a múlt értékeit, alkalmazkodni a jelenhez, befolyásolni a jövőt.* Ma múltról, jelenről és kicsit a jövőről is beszélgettünk: no meg projektekről, hiszen a Teljes Élet nagy projektje közben gondoskodott róla, hogy „nyomot hagyjon.”

***Az NJSZT, melynek 21 éve vagy igazgatója, idén 50 éves. Számoljunk együtt: hetvenből ötven az húsz. Hogy került a húszéves Alföldi István az informatika bűvkörébe?***

A középiskolában nagyon sok minden érdekelt, ebbe belefért színházi rendezés és a képzőművészet iránti szerelem is. Szerencsémre nagyszerű matematikatanárom volt, **Hegedűs Gyula** – és a matematikában jó eredményeket értem el és sok sikerélmény ért. Így amikor döntenem kellett, hogy *Hogyan tovább?*, a humán érdeklődésem dacára a műszaki pályát választottam.

Pedig nagyon vonzott a színház is: **G. B. Shaw** *Pygmalion* című darabjának rendezése volt életem első nagy projektje. A legjobb barátom alakította *Higgins professzort*, az azóta sajnos elhunyt **Szűcs András**, akiből később valóban színész lett. Ötvenkét év távlatából már nem emlékszem, hogy esett a választásunk a *Pygmalionra*, de az a gondolat mindenképpen foglalkoztatott: *Hogyan lehet valakit a képzés eszközével átalakítani?* - és ez milyen *felelősséget* jelent.

Izgalmas kihívás volt: a szereplőválogatás, a színészvezetés, a díszletválogatás, de a helyszín kiválasztása is. Elhatároztuk, hogy a MOM művelődési házában mutatjuk be a darabot, de gimnazistaként nem volt könnyű egy ilyen színpad bérleti díját előteremteni. Én afféle jó projektmenedzserként a KISZ-tagdíjakból előlegeztem meg az összeget – s úgy gondoltam, a befolyt jegybevételekből tudom majd átutalni az összesített tagdíjat a szervezetnek. Később döbbsentem rá, micsoda kockázatot vállaltam, hiszen semmiféle gyakorlatunk nem volt jegyárusításban sem – s ha az előadás bukik, a KISZ sikkasztással vádolható voltam meg. Végül a darab teltházas volt és óriási siker lett.

Ennek ellenére bennem fel sem merült komolyan a Színművészeti Főiskola, a Műegyetemre felvételiztem. Számítástechnikáról még szó sem volt, viszont másodévben tantárgyként bejött a villamosságtan, a zseniális **Simonyi Károly** előadásában. Akkor végre úgy éreztem: *a helyemen vagyok*. A sors fintora, hogy ez volt az egyetlen tárgy, melyből – talán mert kicsit elbízta magam – utóvizsgát kellett tennem. Simonyi professzor az UV-n azt mondta: *Csak azért ad négyest, mert ott már ötöst nem adhat*. Ez helyre billentette az összeomlott önbecsülésemet.

Döbbenetes, hogy az oktatás mennyire meghatározó. Akár **Hegedűs Tanár Úr** vagy **Simonyi Professzor** – az ilyen emberek nélkül az ember elvész a nagyvilágban. Ez megint az a kérdés: *Hogyan lehet valakit képzés révén alakítani?*

Harmadévtől kellett szakosodni, s akkor tudtam meg, hogy épp az előző évfolyamon indult a számítástechnika ágazat. *Mi lehet az?* – gondoltam magamban, de izgatott is az ismeretlen, így oda jelentkeztem. Egy kiemelt tankör lett belőle, nagyon kellett kapaszkodni, hogy képből maradjak. Hozzá kell tegyem, számítógépet nem sokszor láttunk az egyetemi éveim alatt. A nem sokkal korábban megalakult Neumann Társaság híre viszont eljutott hozzám - és már egyetemistaként beléptem.

Első munkahelyként a Központi Statisztikai Hivatalba felvételiztem, mert tudtam, hogy ott olyan embargós, modern gépek működnek – vagy fognak működni – amelyek mellett kiváló gyakorlatot lehet szerezni. Itteni munkám csúcsterméke egy tíz programból álló programrendszer lett, a **MANYI – Mágnesszalagok Automatikus Nyilvántartási Rendszere** -, amely az IBM-re való átállást és az adatok biztonságos megőrzését is segítette. Ezen akkori főnököm, **Gyarmati Péter** bizalmából önállóan dolgozhattam, ez volt életem második nagy projektje. Bármily hihetetlen, a MANYI 1976-tól 1999-ig működött, akkor azért lett kivezelve, mert nem volt Y2K-kompatibilis. De az, hogy 22 évig működött, jelzi, hogy jól bevált. Nagyon szerettem a programozást, mert igazi autonóm alkotómunka volt, IBM Assemblerben, PL1-ben és COBOL-ban is programoztam.

1979 és 85 közötti, *harmadik nagy projektem* a Statisztikai Hivatal teljes adatfeldolgozási rendszerének átalakítása, decentralizálása volt, amely miatt az egész országot bejártam. Ennek kapcsán a UNIX rendszereket mi vezettük be az országban az elsők között. És a ma már magától értetődő interaktív gépkezelés elfogadtatása, oktatása is nagy kihívás volt. Ezért kaptam meg a Munka Érdemrend ezüst fokozatát.

***Az NJSZT első évkönyvei szerint a hetvenes években az Ifjúsági Bizottság tagja voltál a Társaságnál.***

Igen, **Belső Laci** barátom elnöklétével dolgoztunk, majd később, a nyolcvanas évek elejétől **Bottka Sándor** lett a bizottság elnöke. Mára persze elhalványodott, mi mindennel foglalkoztunk, de ha az évkönyvek segítségével felfrissítem az emlékeimet, látom, hogy tábort, vetélkedőket szerveztünk, a Középiskolai Matematikai Lapokban számítástechnika rovatot indítottunk. Igyekeztünk minél több középiskolást, főiskolást, egyetemistát bevonni – és ha volt rá lehetőség, gépidőt is szerezni nekik. Ne felejtsük: évekkel vagyunk még a személyi számítógépek tömegmozgalma előtt... Utána sok évig másfelé vitt az utam, megfordultam a KFKI-

nál, a BULL-nál, a KOPINT-DATORG-nál, majd 1997-ben fonódott egybe ismét a pályám az NJSZT-vel.

***Akkor ugorjunk is a jelenbe... Legyen ez a jelen az a huszonegy év, amióta Te vagy a Társaság igazgatója.***

Hogy az a jelen lenne? Huszonegy éve már persze személyi számítógépek és mobiltelefonok is voltak, de még senkinek nem tűnt föl, hogy mennyire felgyorsult az informatika fejlődése. De már felmerült az informatikai írástudás kérdésköre, amelyet *csakis projektként lehet megszervezni*. 1996-ban **Dömölki Bálint** keresett meg, hogy nézzük meg, reális-e a nemzetközi ECDL-hez való csatlakozás. 1997 márciusában léptem be az NJSZT-be és május végére derült ki számomra, hogy a Társaság anyagi helyzete gyenge lábakon áll – és az ECDL-be való belépéshez is komoly kezdő összeg kell. Úgy indultam tehát neki, *mint annak idején a Pygmalion-projektnek*. És ismét sikerült: 1999. december 31-re nullszaldós lett a Társaság – és azóta is stabilan teljesíti közhasznú feladatait.

1997-ben egyébként még a „múlt értékeinek megőrzése” is mást jelentett. De azt tudtam, hogy itt olyan emberek sokaságát sikerült megismernem, akiknek az emlékei értéket képviselnek.

A „jelenhez való alkalmazkodás” egyértelmű volt, hogy a digitális írástudást jelenti, később csatlakozott hozzá a *Digitális Esélyegyenlőség (DE!)* gondolatköre.

A „jövő befolyásolása” 97-ben még nem a mesterséges intelligencia és a robotika volt (ezek akkoriban „alvó állapotban” voltak), hanem az, hogy megértessük a társadalommal, hogy *az informatika hasznos és jó dolog*. És persze a tehetséggondozás, melyet *az első pillanattól egyértelműen az NJSZT egyik legfontosabb feladatának tartok, melyhez erőforrásokat kell biztosítani*.

Azóta a múlt, a jelen, a jövő kérdései is *projektek*ké váltak. Az, hogy a szegedi, öthalmi gyűjteményből közérdekű muzeális gyűjtemény lett – és a gyűjtemény kialakítóinak, **Kovács Győzőnek**, **Muszka Dánielnek** és **Bohus Mihálynak** a fantasztikus munkáját látva felismertem, hogy tovább kell lépni, hogy ez mindenki számára hozzáférhető legyen, *ez megint egy Pygmalion-projekt volt*. Hogy egy világszínvonalú tárlatot építsünk föl és működtessünk. És ennek a projektnek a csodálatos hozadéka számomra a **Marina von Neumann Whitmannal**, **Neumann János** lányával való barátság.



A képen: Muszka Dániellel és Marina von Neumann Whitmannal

Közben az *ECDL*-ben folyamatosan a világ vezető országai közé tartoztunk és tartozunk – a minőségbiztosítás alapjait is mi dolgoztuk ki Budapesten, én pedig tagja lettem a nemzetközi minőségbiztosítási bizottságnak.

### ***És mit – jobban mondva MI-t – hoz a jövő?***

Néhány éve közvetlenül és mélyen megérintett *névrokonom*, az *AI* avagy *MI*, tehát a mesterséges intelligencia kérdésköre. Hogy hogyan indult el, majd állt le a mesterséges intelligencia fejlődése többször is az informatikatörténetben.

Kezembe került **Ray Kurzweil** *A szingularitás küszöbén* című könyve, amely új világot nyitott meg számomra. Akkor kristályosodott ki számomra, *micsoda örületes felelőssége van a szakmánknak abban, hogy milyen lesz a világ*. És **Elon Musk** vagy **Bill Gates** kritikus üzeneteire is érdemes odafigyelni.

Mert a szingularitás *beválthatja a legpozitívabb és legnegatívabb jóslatokat is*: a mesterséges intelligencia meghaladhatja az embert – a nanotechnikával és géntechnikával párosulva ez minden további nélkül elérhető – de majd mondhatja azt is, hogy már nincs szüksége az emberre.

A fejlődés üteme elképesztő és megfordíthatatlan, legfeljebb egy világhatalmasztrófa tudná megállítani, de ezt nem akarhatjuk. A mesterséges intelligencia eredményeit már így sem lehet „eltakarítani” – és két évtizeden belül eljuthatunk a szingularitás állapotába. Nem látom ugyanakkor azokat a rendszerbe foglalási kísérleteket, amelyek egy negatív forgatókönyvet egyértelműen kiküszöbölnének. Nem babra megy tehát a játék – és *a felelősségünk felismerésére másodperceink vannak*.

A „jövő befolyásolásába” tehát most leginkább a *mesterséges intelligencia és a robotika* tartozik bele – és ezért tartjuk nagyon fontosnak új projektünket, az **EDLRIS**-t, amely egy ezekkel a területekkel kapcsolatos, nemzetközi tananyagfejlesztést jelent. Különösen fontos, hogy az emberek megértsék, hogy milyen világot élünk: *ezért nagyon lényeges, hogy az átlagember is átfogó ismeretekhez jusson.*

***Mi lesz 2068-ban, amikor az NJSZT 100 éves lesz?***

Új feladatok, új kihívások, új galaxisok... Új Pygmalion-projektek.

KG